

PFU-SAK NR. 203/12

KLAGER: Lisa Kittelsen Sordal
ADRESSE: Harald Gilles vei 6, 4633 Kristiansand
TELEFON/TELEFAX:
PUBLIKASJON: NRK
PUBLISERINGSDATO: 12.07.2012
STOFFOMRÅDE: Politikk
GENRE: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tittelbruk, saklighet og omtanke, gjengivelse av meningsinnholdet, respekt for rase, nasjonalitet
REGISTRERT: 13.07.2012
BEHANDLET I SEKR.: 13.07.2012; forenklet 28.08.2012; igangsatt
BEHANDLES I PFU: 18.12.2012
FERDIGBEHANDLET: 18.12.2012
BEHANDLINGSTID: 155 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVP.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Samtykke fra berørt part (organisasjonen Folk er Folk).

SAMMENDRAG:

NRK publiserte **torsdag 12. juli 2012** en nettartikkel som handlet om at romfolkets teltleir utenfor Sofienberg kirke skulle fjernes. Tittelen var «**Romfolk: – Gi oss én million kroner, så reiser vi tilbake til Romania**», og ingressen:

«Opra Costica sier romfolket som har slått leir ved Sofienberg kirke trenger penger for å kunne returnere til hjemlandet.»

Rett under tittelen var det et videoinnslag med rumeneren Costic. Stillbildet viste at han ble intervjuet av flere medier, og bildeteksten sto slik:

«NETT-TV: - Romania er "fucked up". Jeg har ikke jobb, utdanning eller krav på sosiale tjenester, sier Opra Costica til NRK.»

Under mellomtittelen «**– Gi meg 100.000 kroner**» sto det:

**«Dagen hans består av å tigge og vente på at moren hans skal lage mat til ham.
– Jeg jobber på gata i to-tre timer. Etter det har jeg rundt 100 kroner til å kjøpe mat for. Jeg venter på at moren min som tigger i Sandvika skal lage mat. Jeg har ingenting, hadde jeg hatt penger ville jeg dratt til Romania. Romania er «fucked up». Jeg har ikke jobb, utdanning eller krav på sosiale tjenester, sier han.**

– Gir de meg 100.000 kroner så reiser jeg, men ikke uten. For alle familiene som er her på Sofienberg bør de gi én million kroner. Én million kroner er ingenting i

Norge.»

I videoinnslaget uttalte Opra Costica (OC):

«OC: -The police they say: some problem. I say: give me some place to sleeping. Give me money that I am going to Romania. The police/government they say: No. Then it is not my problem.»

Reporter på voice: «Han ber om å få jobbe eller få penger fra Norge for å kunne reise tilbake til Romania.»

«OC: - They give for 100 000 kroner, it's ok to go to Romania, you know. They not give this money, I'm no go never in Romania,because Romania is facked up.

«Reporter: You want 100 000 kroners to go back to Romania?»

«OC: - Yes, for my family, not alone. For my family. It is about ten family here. They give one million kroner. Norway is nothing, one million kroner.»

KLAGEN:

Klageren er en vanlig leser. Hun reagerer på at NRK lar uttalelsen fra én person ramme et helt folk: «NRK er i stor grad med på å skape mer fordommer gjennom å fremstille en persons kommentar om penger som en uttalelse ifra et helt folk.» Klager mener NRK har brutt Vær Varsom-plakatens punkt 3.7, når det gjelder presis gjengivelse av meningsinnholdet, punkt 4.1, saklighet og omtanke, punkt 4.3, om respekt for egenart og identitet, og punkt 4.4 angående tittelbruk.

Sekretariatet foreslo forenklet saksbehandling, da sekretariatet mente det ikke forelå brudd på god presseskikk. Utvalget besluttet å igangsette klagen.

TILSVARSRUNDEN:

NRK skriver innledningsvis at den påklagede artikkelen er én av mange artikler som omhandlet tema romfolket i Norge denne sommeren: «I denne brede dekningen av temaet fikk alle parter behørig anledning til å uttale seg, og den innklagede artikkelen refererer bare en av veldig mange kommentarer til temaet. For NRK er det selvsagt viktig å vise alle nyansene i dette omdiskuterte bildet, og det mener vi at vi har gjort med bred dekning gjennom mange dager. Den innklagede artikkelen må vurderes i lys av dette.»

Når det gjelder det påklagede tilfellet, opplyser NRK at journalisten dro ut for å få en kommentar fra de berørte på at teltleieren skulle fjernes. Ifølge NRK spurte journalistene etter en talsmann og fikk etter hvert beskjed fra beboerne at det var Opra Costica som skulle intervjues. NRK skriver: «Han ble også kalt «boss» og beboerne samlet seg rundt våre journalister da intervjuet ble gjort. Journalistene hadde dermed ingen grunn til å betvile at beboerne så ham som deres talsmann.»

NRK skriver videre at Costica var tydelig i sine kommentarer om at romfolket trengte penger for å kunne returnere til hjemlandet: «For å forsikre seg mot språklige misforståelser spurte journalisten Costica gjentatte ganger om dette var kommentaren han ville gi, noe han bekreftet.» Det vises til både videointervjuet og uttalelser i artikkelen.

Etter NRKs mening var det riktig å intervju ham: «Som en av mange kommentarer som ble gitt i denne konflikten, mener vi det er journalistisk riktig og forsvarlig at en av leirens talsmenn også fikk gi sin kommentar - uavhengig av om den var «politisk korrekt» eller ikke.»

Om de aktuelle klagepunktene skriver NRK dette: Punkt 3.7: «Sitatene i artikkelen er korrekt gjengitt. I tillegg er artikkelen knyttet til en video der leserne selv kan høre Costicas uttalelser.» Punkt 4.1: «Både som enkeltstående intervju og sett i sammenheng med hele dekningen av temaet romfolk i Norge, har NRK lagt vekt på saklighet og omtanke når vi har gjort våre journalistiske vurderinger.» Punkt 4.2. «Det fremgår i billedtekst, ingress og brødtekst at dette er Costicas kommentarer.» Punkt 4.3: «Costicas uttalelser knyttes kun til det journalistisk interessante spørsmålet om hjemreise for romfolk.»

Hva gjelder punkt 4.4, om tittelbruken, skriver NRK: «Artikkelen er knyttet opp til et videointervju, der leserne selv kan se og høre Costicas uttalelser. Bade tittel, ingress og tekst gjengir disse uttalelsene korrekt.» Om bruken av inngangsordet «Romfolk» i tittelen, skriver NRK: «Costica er intervjuet som talsmann for romfolket i leiren, ikke som enkeltperson, og det er derfor riktig å henge sitatet på det. Selv om Costica ikke er den offisielle talspersonen som organisasjonen Folk er folk har utpekt, så snakket han på vegne av seg selv, sin familie og de som var til stede i leiren da NRK var der.» NRK forklarer at sitatet ble valgt fordi dette gjaldt alle familiene i leiren: «Vi vinklet altså på den kommentaren som gjaldt på vegne av romfolket i leiren, og ikke på de kommentarene som gikk på Costica som enkeltperson.»

Klageren betviler at det ble sagt, men presiserer at det er NRKs fremstilling av uttalelsen hun mener blir feil. Klager skriver: «Om han tok rollen som lederen av den gruppen betyr det ikke at romfolk i Norge har valgt ham som talsmann.» Hun peker på konsekvensene dette fikk: «Artikkelen og spesielt hovedskriften skapte i stor grad spredning av hatske ytringer. Man har et ansvar for at artikkelen i sin helhet viser det sanne bildet av en nyhetssak. Når en sak sånn som denne, som provoserer folk som ikke har lest artikkelen engang, fordi den bærer den overskriften den gjør, kan jeg ikke se på dette som en bred dekning av en sak.»

NRK hadde ingen ytterligere kommentarer.